

УДК 343.98+343.14

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-118-122>**Нирка Єлизавета Олександрівна***(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кропивницький)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5823-1755>

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДСТАВ ТА УМОВ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті досліджуються основні погляди на особливості пред'явлення різних об'єктів для впізнання у кримінальному провадженні. Проаналізовано підстави проведення пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні. Визначено умови для проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Встановлено, що необхідність у проведенні пред'явлення для впізнання та використанні його результатів для встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення матеріалів кримінального провадження, визначається фактичною підставою проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. А ця фактична підстава втілюється в дійсність за наявності певних правових (юридичних) підстав її проведення.

Встановлено, що процесуальний порядок пред'явлення для впізнання повинен за будь-яких умов враховувати, насамперед, психічні процеси, які відбуваються під час проведення даної слідчої (розшукової) дії, а також мету проведення впізнання. Слідчому знання психологічного механізму процесу впізнання необхідне для правильної оцінки результатів впізнання.

Ключові слова: кримінальне провадження, пред'явлення для впізнання, слідча (розшукова) дія, пред'явлення особи для впізнання, пред'явлення речей для впізнання, пред'явлення трупа для впізнання, умови пред'явлення для впізнання, фактична підстава, правова (юридична) підстава.

Постановка проблеми. Пред'явлення для впізнання є самостійною слідчою (розшуковою) дією, яка достатньо широко використовується під час розслідування кримінальних правопорушень. Пізнання під час розслідування кримінальних правопорушень здійснюється за допомогою доказування. Пред'явлення для впізнання є одним із засобів отримання доказів у кримінальному провадженні. Основу цієї слідчої (розшукової) дії складає відображення у свідомості людини навколишнього світу. Процес відображення у криміналістиці розглядається як процес отримання інформації. Відповідно, актуальним є питання щодо можливих шляхів отримання, перетворення, втрати та спотворення відповідної інформації, її дослідження та оцінки.

Процесуальний порядок проведення пред'явлення для впізнання, зокрема його підстави та умови, передбачений відповідними статтями Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України. Проте норми статей 228–231 КПК України [1] містять у різному викладі обов'язкові вимоги щодо підготовки до проведення цієї слідчої (розшукової). Зокрема, вони різняться залежно від об'єкту впізнання. До того ж, одним із проблемних питань, що потребує наукового дослідження, є питання щодо співвідношення процесуальної процедури пред'явлення для впізнання з тактичними особливостями проведення цієї слідчої (розшукової) дії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показує, що до питань підстав та умов пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні зверталися багато вчених і практиків. Так, ці питання певним чи-

ном висвітлювалися у роботах В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, В.К. Весельського, В.Г. Гончаренка, В.А. Колесника, В.О. Коновалової, Є.Д. Лук'янчикова, М.В. Салтєвського, Л.Д. Удалової, К.О. Чаплинського, В.Ю. Шепітька та багатьох інших, які присвятили свої праці окремим питанням використання результатів проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії у кримінальному провадженні. Проте слід констатувати, що проблеми підстав та умов проведення пред'явлення для впізнання врегульовані недостатньо.

Формування цілей статті (постановка завдання).

У статті ми маємо за мету визначити правову природу пред'явлення для впізнання, дослідити особливості та види підстав проведення пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні, окреслити умови проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. Важливістю обраної теми дослідження зумовлена низкою особливостей процесуального порядку проведення пред'явлення для впізнання і необхідністю враховувати, зокрема, психологічні процеси та закономірності під час проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. Актуальною є необхідність у подальшому вдосконаленні нормативного закріплення цього інституту у кримінальному процесуальному законодавстві через низку проблем, які виявляються під час практичного застосування зазначених законодавчих норм.

Виклад основного матеріалу. Пред'явлення для впізнання як засіб отримання криміналістичної інформації у практиці збирання доказів відомий вже давно. Але до того, як набути теперішнього вигляду і стати

окремою слідчою (розшуковою) дією, впізнання пройшло тривалий шлях свого розвитку, організаційного формування, удосконалення, законодавчого визнання та процесуального закріплення, відповідного кримінально-процесуального регулювання й тактико-криміналістичного забезпечення. Щоправда, спочатку впізнання розглядали лише як одне із завдань проведення допиту, узнавання об'єктів впізнання відбувалося під час їх пред'явлення особі, яка їх сприймала раніше і яку про це допитували, що й оформлювали протоколом допиту [2, с. 164].

У кримінальному процесі сутність пред'явлення для впізнання вбачають у тому, що особі, яка впізнає, у встановленому законом порядку пред'являється певний об'єкт для того, щоб встановити: чи є зазначений об'єкт тим самим об'єктом, який вона сприймала раніше і про який вона давала раніше показання під час допиту. Зіставляючи прикмети, ознаки та особливості об'єкта, який пред'являється, з тим, який зберігся у її пам'яті, під час впізнання ця особа приходиться до певних висновків та відповідає на питання, які цікавлять органи досудового розслідування [3, с. 499].

У криміналістиці пред'явлення для впізнання розглядається як одна із форм криміналістичної ідентифікації, метою якої є встановлення тотожності конкретного об'єкта. Враховуючи таке розуміння сутності зазначеної слідчої (розшукової) дії, акцент робиться на ототожненні особою, яка впізнає, якогось об'єкта за уявним образом. А безпосередньо пред'явлення для впізнання криміналістиці відносять до ідентифікаційних слідчих (розшукових) дій, змістом яких є порівняльне дослідження ознак, які у комплексі складають неповторність об'єкта, метою якого є отримання висновків про наявність або відсутність конкретної тотожності [4, с. 83].

З точки зору юридичної психології пред'явлення для впізнання розглядається як процес та результат віднесення об'єкта, який пред'являється, до раніше сформованого психічного образу, та підкреслюється, що образ поточного сприйняття порівнюється з образом, який зберігається у пам'яті особи [5, с. 24].

Досліджуючи генезис інституту пред'явлення для впізнання за законодавством України, Я.Ю. Конюшенко вірно зазначає, що за чинним КПК України пред'явлення для впізнання ввійшло до системи слідчих (розшукових) дій, не втративши свого значення, а навпаки, довівши свою ефективність та незамінність в практичній площині щодо встановлення всіх обставин вчиненого кримінального правопорушення. Так, положення чинного КПК України окремою нормою визначають порядок пред'явлення для впізнання трупа (ст. 230), передбачають можливість проведення впізнання у режимі відеоконференції (ст. 232). Далі авторка зауважує на низку недоліків досліджуваної слідчої (розшукової) дії, серед яких акцентує на відсутності тлумачення поняття «пред'явлення для впізнання» та на невизначеності мети його проведення [6, с. 46], із чим ми, безумовно, погоджуємося.

Аналіз правової природи досліджуваної слідчої (розшукової) дії дав нам можливість зробити висновок, що пред'явлення для впізнання – це слідча (розшукова) дія, сутність якої полягає в ототожненні суб'єктом підозрюваним, обвинуваченим, потерпілим, свідком певного об'єкта, заснованому на інформації, яка дає можливість вважати, що з досягненням мети – встановленням тотожності чи відмінності об'єкта, який пред'являється для впізнання, з уявним образом, збереженим у процесі сприйняття, яке пов'язане із подією

кримінального правопорушення – буде досягнуто кінцевої мети – формування доказів.

Фактичні дані про обставини кримінального правопорушення залишаються такими до моменту їх одержання процесуальним шляхом. Процесуальний порядок їх одержання за допомогою використання передбаченого законом джерела і відображення, фіксації в цьому джерелі перетворює їх на докази та є одним із важливих критеріїв допустимості. Процесуальна форма тісно пов'язана з формуванням джерела доказів, за її допомогою визначаються умови, порядок і послідовність провадження процесуальних дій, спрямованих на вилучення інформації з передбачених у законі носіїв [7, с. 146].

Загальна й основна мета пред'явлення для впізнання полягає в отриманні доказів, які являють собою фактичні дані, що встановлені на підставі висновку одного з учасників процесу про результати проведеної ним ідентифікації – тотожність, схожість або відмінність об'єктів, представлених для ознайомлення під час впізнання, з ознаками об'єктів, що збереглися в його пам'яті [2, с. 164].

Водночас ми не можемо поділити думку Я.Ю. Конюшенко щодо необхідності окремої регламентації у КПК України пред'явлення для впізнання тварин [6, с. 46]. Подібну ситуацію навряд чи можна віднести до недоліків законодавства. Скоріше це є свідченням можливості пред'явлення для впізнання будь-яких об'єктів матеріального світу, які виходять за межі тих, що відносяться до речей або предметів. Разом із тим вони перебувають у зв'язку з подією кримінального правопорушення, а їх встановлення має значення для встановлення всіх обставин у кримінальному провадженні.

Навести вичерпний перелік речей і предметів у КПК України надзвичайно складно, із часом він буде доповнюватися новими матеріальними об'єктами, а тому доцільно говорити про пред'явлення для впізнання об'єктів матеріального світу. Виділення в окремі норми порядку пред'явлення для впізнання особи або трупа обумовлюється надзвичайною специфікою таких об'єктів і заслуговує на підтримку [8, с. 48].

У чинному КПК України не визначені підстави для проведення пред'явлення для впізнання, встановлений лише загальний процесуальний порядок, послідовність дій учасників впізнання як слідчої (розшукової) дії.

Виходячи із цього, В.А. Колесник робить висновок про те, що підстави для проведення проявлення для впізнання впливають не зі змісту чи букви, а із духу закону, а також із сутності та завдань конкретного кримінального провадження. У підставах проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії слід враховувати дві складові частини: наявність потреби у впізнанні особи чи речей для вирішення завдань кримінального провадження та можливість узнавання особою, що впізнає, об'єкта, який сприймався нею раніше [2, с. 165].

На наш погляд, підстава – це інформація, яка дає можливість вважати, що мета впізнання, яка полягає у встановленні тотожності чи відмінності об'єкта, який пред'являється для впізнання, з уявним образом, збереженим у процесі сприйняття, яке пов'язане із подією кримінального правопорушення, буде досягнута, і на основі цього будуть сформовані докази.

Таким чином, необхідність у проведенні пред'явлення для впізнання та використанні його результатів для встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення матеріалів кримінального провадження, визначається фактичною підставою проведення зазначеної

слідчої (розшукової) дії. А ця фактична підстава втілюється в дійсність за наявності правових (юридичних) підстав її проведення: наявність суб'єкта впізнання; протоколу його допиту з описанням прикмет і особливостей об'єкта впізнання та обставин, за яких він сприймався особою; наявність на час проведення слідчої (розшукової) дії об'єкта впізнання чи його зображення, яке передає істотні ознаки, та інших об'єктів, що пред'являються разом із ним (за винятком передбачених законом випадків пред'явлення об'єкта впізнання у однині).

Під фактичними підставами слід розуміти наявність у слідчого, прокурора даних процесуального та непроцесуального характеру, які дозволяють дійти висновку про необхідність (доцільність) та можливість проведення цієї слідчої (розшукової) дії [3, с. 500]. Така «можливість» спирається водночас на бажання особи, яка впізнає, взяти добровільну участь у проведенні впізнання як окремої слідчої (розшукової) дії [2, с. 165].

Тому важливого значення для виникнення підстав для проведення пред'явлення для впізнання набуває проведення попереднього допиту особи, яка буде впізнавати. Зазначена норма, яка й нормативно закріплена у КПК України, є однією з основних умов для проведення пред'явлення для впізнання. Проте ця норма щодо обов'язкового допиту особи, яка буде впізнати, у КПК України сформульована не зовсім вдало. Законодавець із незрозумілих причин у ч. 1 ст. 228 КПК України та ч. 1 ст. 229 КПК України, де йдеться про передумови проведення пред'явлення для впізнання, замість терміна «допитує» використовує «опитує», про що має складатися відповідний протокол.

Для того, щоб повно і точно отримати необхідні відомості перед пред'явленням для впізнання, слідчому необхідно виконати основні завдання допиту. З'ясовуючи під час допиту у особи обставини, в яких вона раніше спостерігала об'єкт, слідчий має встановити: загальну інформацію про цю особу (її вік, професію, характер, схильності тощо); суб'єктивні чинники – у якую стани ця особа перебувала перед початком спостереження, під час, і після спостереження об'єкта; якою була спрямованість уваги цієї особи; місце спостереження, з якого моменту вона почала спостереження за об'єктом; час протягом якого відбувалася подія, час доби; тривалість сприйняття за часом; освітлення, погодні умови, наявність шумових ефектів тощо; відстань, з якої сприймався об'єкт; особливості пам'яті особи (наприклад, краще запам'ятовує дати, голоси); чи не має допитувана особа дефектів зору, порушення психіки тощо.

На нашу думку, процесуальний порядок пред'явлення для впізнання повинен за будь-яких умов враховувати, насамперед, психічні процеси, які відбуваються під час проведення даної слідчої (розшукової) дії, а також мету проведення впізнання.

Слідчому знання психологічного механізму процесу впізнання необхідне для правильної оцінки результатів впізнання. Традиційно у психології розрізняють миттєве і послідовне узнавання. У криміналістичній літературі ці види узнавання називають симультанне (синтетичне) і сукцесивне (аналітичне).

При симультанному узнаванні особа формує свій висновок, виходячи зі загального сприйняття об'єкта без виділення яких-небудь елементів і аналізу ознак, притаманних конкретному об'єкту. Симультанним є узнавання об'єктів, які часто спостерігаються (родичів, знайомих, особистих предметів постійного користування тощо). Сукцесивне узнавання здійснюється шляхом виділення і диференціації насамперед окремих

ознак, на основі яких створюється загальний образ, внаслідок чого і робиться висновок про тотожність або відмінність об'єктів [9, с. 30]. Саме сукцесивний вид узнавання закріплено у положенні КПК України про необхідність з'ясовувати при допиті ознаки об'єкта, які пред'являються для впізнання. Знання психологічного механізму процесу узнавання необхідно для правильної оцінки результатів самого впізнання.

Отже, оцінка показань проводиться не тільки під час безпосередньо допиту, але й після його завершення, при цьому для слідчого така оцінка є попередньою, проте має велике тактичне значення для визначення ходу та напрямку подальшого розслідування, у тому числі для подальшого пред'явлення для впізнання. Слідчий, оцінюючи показання, повинен брати до уваги не лише дані, що містяться в протоколі, але й весь перебіг допиту, а також поведінку допитуваної особи.

Оцінюючи показання, слідчому слід намагатися виявити логічний зв'язок між причиною і слідством, відповісти на питання про мотиви поведінки допитуваної особи, встановити відповідність її показань її поведінці під час події, що спостерігається. У процесі оцінки показань, що сприймаються безпосередньо слідчим, велике значення має чуттєве пізнання, оскільки є певний ризик піддатися емоціям. Важливо спиратися на логічно обґрунтовані оцінки, щоб не допустити помилки у висновках. З цією метою слід використовувати закони формальної логіки, зокрема закон тотожності, закон несуперечності тощо.

Тож після перевірки та оцінки отриманих показань під час допиту, який передує пред'явленню для впізнання, слідчим і приймається обґрунтоване рішення про проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії. Таке рішення буде обґрунтованим, якщо є такі умови: виявлений зв'язок показань особи, якій планується пред'являти певний об'єкт для впізнання, про цей об'єкт із предметом доказування у кримінальному провадженні; у допитуваної особи відсутні фізичні чи психічні недоліки, які б перешкождали її участі у пред'явленні для впізнання як особи, що впізнає; властивості об'єкта дозволяють провести його пред'явлення встановленим законом способом; встановлено, що зовнішній вигляд, прикмети та інші ознаки об'єктів впізнання особою, яка впізнає, були дійсно сприйняті, зберігаються в її пам'яті, можуть бути відтворені подумки і на основі цього можна здійснити порівняння уявного образу раніше сприйнятого об'єкта з образом пред'явленого під час проведення впізнання.

На підставі перевірки та оцінки показань, отриманих під час допиту, що передує пред'явленню для впізнання, слідчий має провести комплекс заходів, спрямованих на підготовку до безпосередньо пред'явлення для впізнання.

Насамперед, результати такого допиту мають, на наш погляд, привести до рішення про можливість впізнання та доцільність проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Іноді допитуваний на пропозицію описати ознаки, прикмети об'єкта, який він спостерігав раніше, заявляє, що йому важко це зробити, проте під час пред'явлення для впізнання він зможе впізнати об'єкт. У таких випадках закон зобов'язує слідчого під час допиту встановити сукупність цих ознак, за якими можливо впізнання. І наступне пред'явлення для впізнання дійсно відбувається успішно.

Але це не означає, що слідчий не повинен намагатися під час допиту встановити конкретні ознаки та прикмети об'єкта. Кожний слідчий практично спроможний

провести цю частину допиту відповідно до своїх суб'єктивних уявлень про систему ознак об'єктів навколишньої середовища, використовуючи при цьому зрозумілу для допитуваного загальнозвичайну термінологію під час використання відповідних тактичних прийомів допиту.

Для прийняття рішення про проведення пред'явлення для впізнання дуже важливою є відповідь допитуваного на питання про можливість впізнання та ступінь його впевненості у цьому. Якщо допитувана особа висловлює сумнів, невпевненість, це не виключає можливості проведення пред'явлення для впізнання, але зобов'язує ретельно до нього підготуватися, зокрема це може бути рішення щодо проведення пред'явлення для впізнання у місці спостереження об'єкта. Отже, підготовка до проведення для впізнання у таких умовах повинна відбуватися за загальними правилами підготовки до слідчої (розшукової) дії в умовах тактичного ризику.

Висновки. Аналіз правової природи досліджуваної слідчої (розшукової) дії дав нам можливість зробити висновок, що пред'явлення для впізнання – це слідча (розшукова) дія, сутність якої полягає в отождненні

суб'єктом (підозрюваним, обвинуваченим, потерпілим, свідком) певного об'єкта, заснованому на інформації, яка дає можливість вважати, що з досягненням мети – встановлення тотожності чи відмінності об'єкта, який пред'являється для впізнання, з уявним образом, збереженим у процесі сприйняття, яке пов'язане із подією кримінального правопорушення – буде досягнуто кінцевої мети – формування доказів.

Проте питання, які стосуються підстав та умов пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні, вимагають подальшої наукової розробки. До відповідного унормування статей КПК України, спрямованого на усунення законодавчих «помилочок» та неточностей щодо пред'явлення для впізнання, науковцям і практикам слід осмислити чинні норми КПК України, які регламентують проведення зазначеної слідчої (розшукової) дії, їх наукове тлумачення, щоб неоднакове тлумачення цих процесуальних норм не призводило до порушень прав учасників кримінального провадження і не створювало умови для зловживання з боку будь-кого з його учасників.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 18.11.2022)
2. Колесник В.А. Деякі проблемні питання пред'явлення особи та речей для впізнання за чинним КПК України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2013. № 1(26). С. 163–168.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. Київ : Юстиніан, 2012. 1224 с.
4. Герасимів О., Ряшко О. Пред'явлення для впізнання як слідча (розшукова) дія у кримінальному провадженні. *Jurnalul juridic național: teorie și practică. Naționalul juridic al revistei: teoria și practica. National law journal: theory and practice*. 2021. Noiembrie. С. 81–87.
5. Бишевец О.В. Тактико-психологічні засади пред'явлення для впізнання. *Форум права*. 2015. № 1. С. 24–31. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_6.pdf (дата звернення: 16.11.2022).
6. Конюшенко Я.Ю. Генезис інституту пред'явлення для впізнання за законодавством України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 2. Том 2-2. С. 43–47.
7. Осетрова О.С. Дотримання процесуальної форми як критерій допустимості доказів. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 142–154. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/845/2/osetrova.pdf> (дата звернення: 16.11.2022).
8. Лук'янчиков Є.Д., Лук'янчиков Б.Є. Пред'явлення для впізнання – засіб інформаційного забезпечення розслідування. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С. 46–53.
9. Головецький М.О. Тактика узнавання і впізнання під час досудового слідства : дис...канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2002. 195 с.

References

1. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 13.04.2012 r.: [Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine dated April 13, 2012]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian]
2. Kolesnyk, V. (2013). Deyaki problemni pytannya pred'yavlennya osoby ta rechey dlya vpiznannya za chynnym KPK Ukrayiny [Some problematic issues of presenting a person and things for identification under the current Code of Criminal Procedure of Ukraine]. *Visnyk Akademiyi advokatury Ukrayiny – Bulletin of the Academy of Advocacy of Ukraine*. 1 (26), 163–168 [in Ukrainian]
3. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny. Naukovo-praktychnyy komentar (2012). za zah. red. V. Honcharenka, V. Nora, M. Shumyla. [Criminal Procedure Code of Ukraine. Scientific and practical commentary]. Kyiv: Yustinian, 1224. [in Ukrainian].
4. Herasymiv, O., Ryashko, O. (2021). Pred'yavlennya dlya vpiznannya yak slidcha (rozshukova) diya u kryminal'nomu provadzheni [Presentation for identification as an investigative (search) action in criminal proceedings]. *Jurnalul juridic național: teorie și practică – National law journal: theory and practice*. Noiembrie. 81-87 [in Ukrainian]
5. Byshevets', O. (2015). Taktyko-psykholohichni zasady pred'yavlennya dlya vpiznannya [Tactical and psychological principles of presentation for recognition]. *Forum prava – Law forum*. 1, 24–31. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_6.pdf [in Ukrainian]
6. Konyushenko, YA. (2018) Genезys instytutu pred'yavlennya dlya vpiznannya za zakonodavstvom Ukrayiny [The genesis of the institution of presentation for recognition under the legislation of Ukraine]. *Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava – Scientific bulletin of public and private law*. 2, 2-2, 43-47 [in Ukrainian]
7. Osetrova, O. (2014) Dotrymannya protsesual'noyi formy yak kryteriy dopustymosti dokaziv [Adherence to the procedural form as a criterion for the admissibility of evidence]. *Yurydychnyy chasopys Natsional'noyi akademiyi vnutrishnikh*

sprav – *Legal journal of the National Academy of Internal Affairs*. 1, 142–154. Retrieved from: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/845/2/osetrova.pdf> [in Ukrainian]

8. Luk"yanchykov, YE., Luk"yanchykov, B. (2015). Pred"yavlennya dlya vpiznannya – zasib informatsiynoho zabezpechennya rozsliduvannya [Presentation for identification - a means of information support of the investigation]. *Visnyk kryminal'noho sudochynstva – Herald of criminal justice*. 4, . 46-53 [in Ukrainian]

9. Holovets'kyi, M. (2002). Taktyka uznavannya i vpiznannya pid chas dosudovoho slidstva [Tactics of recognition and recognition during pre-trial investigation]: dys....kand.yuryd. nauk: 12.00.09. Kharkiv., 195 s. [in Ukrainian]

Nyrka Yelizaveta

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5823-1755>

THEORETICAL JUSTIFICATION OF THE REASONS AND CONDITIONS OF PRESENTATION FOR IDENTIFICATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The article examines the main views on the peculiarities of presenting various objects for identification in criminal proceedings. The reasons for the presentation for identification in criminal proceedings have been analyzed. The conditions for carrying out this investigative (search) action have been determined.

It was established that the need to conduct a presentation for identification and use its results to establish circumstances that are important for the correct resolution of criminal proceedings is determined by the factual basis for conducting the specified investigative (search) action. And this factual basis is implemented in the presence of certain legal grounds for its implementation: the presence of a subject of recognition; the protocol of his interrogation with a description of the signs and characteristics of the object of recognition and the circumstances under which he was perceived as a person; the presence at the time of the investigation (search) of the object of identification or its image, which conveys essential features, and other objects presented together with it (with the exception of the cases provided by law for the presentation of the object of identification in the singular).

The article argues that the basis is information that makes it possible to believe that the purpose of recognition, which consists in establishing the identity or difference of the object presented for recognition, with the imaginary image preserved in the process of perception, which is connected with the occurrence of a criminal offence, will be achieved and based on this, evidence will be formed.

It has been established that the procedural order of presentation for identification must, under any conditions, take into account, first of all, the mental processes that occur during this investigative (search) action, as well as the purpose of the identification. Knowledge of the psychological mechanism of the recognition process is necessary for the investigator to correctly assess the results of the recognition.

Key words: *criminal proceedings, presentation for recognition, investigative (research) action, presenting a person for identification, presenting things for recognition, presentation of a corpse for identification, conditions of presentation for recognition, factual basis, legal basis.*

Надіслано до редколегії 19.11.2022